

POKAZAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOV

6. číslo

Budyšin, junij 1979

Lětnik 29

Ty sy bože džěćo

To rěka: Jelizo wěriš, zo je Jězus z Nazareta Chrystus, sy so wot Boha narodzil. A to my wěrimy. Tak słušamy do Chrystusoweho stadla, hdžež je wón sam naš dobry pastyr. My smy boži lud na zemi, džěći swěta, bože džěći. Swojeho njebieskeho Wótca směmy prosyć kaž lube džěći swojeho lubeho nana. Džěćo je česć abo hańba swojeho nana. Wot nas swět wočakuje — z polnym prawom, zo jako bože džěći swojeho njebieskeho Wótca česćimy z dobrymi skutkami, ze sprawnymi słowami, z dušnymi myslemi.

Tebi je styskno, luby čitarjo: „Tajke bože džěćo so ja mjenować njemóžu. Tak jasna a kruta moja wěra njeje. Što móžu ja sebi za to, zo sym čłowjek našeho časa? Našim přjedownikam wosrjedž pobožnje wokoliny bě lóšo wěrić.“ — Runje z tobu chcedza tute rjadki rěčeć.

Japoštoł Jan w swojim přenim lisće na 5. stawje w přenich 5 štučkach nočeyše nas swarjeć našeje slabeje wěry dla, ale chcyše nam pomhać, nas posylnić we wěrje do našeho Zbóžnika Jězom Chrysta. Tajka wěra njeje tak jara wěc našeho rozuma, ale wjele bóle duchowna móc našeje wutroby. My njemóžemy koždu sadu biblije, kožde slowo wěrywu znaća dorozumić. Samo wučomnicy njemóžachu swojeho mištra zapřimnyć. Z Čichim pjatkom bě za nich katastrofa hotowa. Hdyž so jutry rano powěsć roznošowaše mjez nimi, zo je Chrystus z mrtwych stanyl, bě to za nich njezrozumliwe. Hdyž běše potom dwělowlacy Tomaš stanjeného Chrystusa sam widzał a masal, wón přemóženy zdychny: „Mój Knježe a mój Božo!“ Štož běše jemu a wučomnikam njezapřijomně za jich rozum, to nětko wěrjachu. Stanjenemu, žiwemu Chrystusej so znowa dowěrjachu. Sylna nadžija jich napjelni: Hdyž je Jězus z mrtwych stanyl, tak je wón tón přeni mjez wubudženymi. Wón je smjerći móc wzał. Kaž je wón žiwjenju wróćo daty, tak budžemy tež my jónu wubudženi k nowemu žiwjenju. Kak so to stanje, sebi ze swojim rozumom předstajić njemóžemy, ale to je naša žiwa nadžija. W tajkej zbožnej dowěrje smy bože džěći.

Bože džěćo lubuje Boha, swojeho njebieskeho Wótca. Čas swojeho žiwjenja ženje njewědzach, što to rěka „Boha lubować“. Bóh bě mi přewulki, přeswjaty, předaloki, zo bych jeho lubować móhl. Swjate pismo nam praji: To je lubosć k Bohu, zo

jeho kaznje dźeržimy, a jeho kaznje njesu čezke. — To je mi zrozumliwe. Bože kaznje su dobre. Štož je dźerži, je mudry. Čłowjesce prajene! Štož je dźerži, ma měř z Bohom a z čłowjekami. To je ta wulka hnada božeho džěšća.

Tutón dobry měř mjez čłowjekami mjenuje biblija „lubosć“. Što je z tym mjenjene, dyrbymy sebi ze skromni-

Kaž loni na rjanym swjedženju we Wojerecach tak budžemy tež lětsa w Minakale wjele pobožneho, wužitneho a zajimaweho slyšeć.

šimi słowami rozklasć: sćerpliwosć, znjesliwosć, přečelnosć, zdwórliwosć, ponižnosć, blišeho zańć měć, za jeho zrozumjenje měć. Jako bože džěći smy wšitcy hromadže bratra a sotry, tuž mějmy tutón dobry měř mjez sobu. Nad nami wšěmi swěći samsne slónco, a samsne wichory nad nami zachadžeja. My smy boži nowy Israel, kotryž je ducy po puću do „slubjeného kraja“. Puć za nas wšitkich je blóćany, próšny a strašny. Chceš swojemu blišemu zawidžeć, zo so wón mjenje do kamjenjow na puću zakupeje, so mjenje po smykłym blóće suwa hač ty? Snano by derje było, hdyž by ty swojej noze lěpje zběhal a wulkim lužam so trochu wuwinył. Chceš tamnemu liwku wěru porokować, dokelž wón mjenje stona a mjenje swari na naš bjezbóžny čas? Pře-

stańmy z tym. Na tajke wašnje so njewopokazamy jako bože džěći.

Móžno wšak je, zo ma jedyn lóše a tamne čese brémjo njesć. Hač drje móžeš ty prawje posudžować, što mjez wamaj ma so lóšo a što česo — ty abo twój bliši? Naše najsurowiše brémjo je naša starosć wo zbože a bohatstwo našeho zemskeho žiwjenja. Jězus Chrystus ze swojim žiwjenjom, swojim čerpjenjom a zrowastanjenjom je nam wotkrył potajnstwo žiwjenja, zo kubla tutoho swěta (pjenjezy, nahladnosć, móc) njemóža nam zbožownosć dać, tón rjany a swjaty pokoj. To wšak hižom dawno wěmy. Tute rjadki pak chcedza znowa na to dopominać. Nic swarja našu slabu wěru, naše swětnje žadosće a dziwne nadžije, ale wjele bóle spominajo na hnadu, kotraž je nam data wot Chrystusa, přez kotrehož wumóženje smy bože džěći: Wy njejsće mje wuzwolili, ale ja sym was wuzwolil a postajil, zo byšće šli a plód přinjesli a zo by waš plód wostal. Bóh Knjež, kiž je nas stworil, da nam připowědać: Njeboj so, přetož ja sym će wumóhl; ja sym će z twójim mjenom wolał; ty sy mój.

Tajke słowa chcedza našu wěru sylnić, zo bychmy jako bože džěći swojeho njebieskeho Wótca chwalili ze swojimi skutkami a swojej jasnej, dobročiweje dušu. — Z dobrymi skutkami přiběra wjeselosć našeje wěry.

My smy bože džěći a wopokažmy so tež jako tajke! W.

Dr. phil. Rudolf Jenč njebohi

Srjedu, 11. apryla 1979, smy bratra dra. Rudolfa Jenča, swěrneho syna našeho luda, na jeho poslednim puću přewodželi a na Hrodžišku pochowali.

Na tutu srjedu bě nam po Ochrowskich heslach date słowo z lista na Romskich: Ja njehanibuju so ewangelija wot Chrysta, přetož je boža móc, kotraž zbožnych čini wšitkich, kotřiž na to wěrja. Tuto słowo japoštoła Pawoła je nam w rozžoňowansekej nutnosći do wutroby rěčalo. Jenož Chrystusowy wopor, jeho zbožny ewangelij, zamóže nas smjertnych čłowjekow wuswobodzić wot stracha, bjeznadžijnosće, slabosće a bojose. Puć za Chrystusom hić rěka, žiwjenje namakać a žiwjenje dobyć. Naš bratr dr. Jenč njeje so hańbowal tutoho puća jako wučer, kantor a wědomostnik.

Wjace kroć je nam na našich Serbskich cyrkwinskih dnjach na wědomostne a pobožne wašnje přednošował wo našich serbskich wotčincach.

30. awgusta 1903 narodži so na Ži-

dowje. Wuchodźiwši ludowu šulu přińdže na Krajnostawski wučerski seminar w Budyšinje, hdžež so z nim zeznamy jako horliwym předsydu serbskeho studentskeho towarstwa „Swobody“. Jako wučer skutkowaše we Worcynje, w Poršicach a w Budestecach, hdžež běše nimale 20 lět z kantorom (1934–1953). Jako wědomostnik je po wójnje dźělal při InSTITUTE za serbski ludospyt a je nam napisał wulce wažne, swědomite a po duchu přistojne dźěło wo serbskim piscowstwje.

Jemu smy dżakowni za wšu pilnosć, swěru a narodnu lubosć.

Sotra Frieda Wjelic je wotmołwila

My so jeje prašachmy za nazhonjenjemi z chinskimi swójbami

Swójba Wee z Tau-üen

Wee nadeńdžeš w Chinje husto jako swójbne mjeno. Tau-üen je wulka wjes, hdžež běchu kóždy tydžeń wiki. Tau-üen rěka brěškowa zahroda. We a wokoło Tau-üena bě zahrodow z brěškami. Kónc meje nošachu zrale plody do wjetšich městow. To bě čas wulkich žnjow za wobydlerjow w Tau-üenje.

Džens chcu wam něšto powědać wo swójbje Wee w Tau-üenje. Tuta swójba bě porno druhim wjesnjanam bohata. Nimo zahrody z brěškami wobsedžeše tež wulki kruch pola a hišće wyše toho klamarstwo ze wšěm tym, štož Chinjan na wsy trjeba. Dwě džowce a jedyn syn běchu cyłe wjeselo a nadźija staršeju. Starša džowka bě bohužel slepa. Bratr a sotra chodžeštaj do šule, ale slepa Yongching do buddhistiskeho templja, zo by pozdžišo tam wostala jako mniška. Služownja ju wšědnje přewodžowaše.

Nětk pak so sta dźiw, zo swójba wot křesćanki we wsy wo Chrystusu zhoni. Swójba Wee nětk tež k nam na misionisku staciju chodžeše a z pobožnej dušu Jězusa Chrystusa jako swojeho Zbožnika wuzna. Po tutej kročeli wohrožowaše čmowa, hrozna móc swójbu Wee. Yongching njemóžeše wjace do templja chodźić. Swójba Wee wězo tež wjace za templj njewoprowaše. Cyła wjes bu njeměrna a čakaše na wječbu přibohow. Služownja, kotraž bě swójba hač do tala za slepu Yongching měla, pušćichu, dokelž bě džowka do Kunminga do šule za slepých přišla. Zo by so na swójbje Wee wječila, wza sylnu dozis opiuma. Přiwuzni přinjesechu mrějacu do domu Wee. Přiwuzni zemrěteje, měšnicy a templewe žónske wostachu w domje Wee. Po chinskim wašnju dybješe swójba Wee drohotny kašć kupić a wšitkich hosći hospodować, doniž čelo njebě pohrjebane, a z pohrjebom so z wotpohladom komdžachu.

W swojej nuzy přińdže swójba Wee ke mni a mje wo pomoc prošeše. Nam derje zmysleny magistrat pomhaše. Wójsko nuzowaše, zo so kašć hnydom pohrjeba. Přiwuzni a měšnicy so tež wotsalichu. Swójba Wee bě zaso wuswobodžena.

W tamnej wsy nasta žiwa křesćanska wosada, kotrejež mać bě knjeni Wee. Nan Wee, kotryž njebě hišće čitać nawuknył, přińdže raz ze svojim

synom a pokaza mi hordže, zo móžeše Nowy zakon nimale bjez zmylka čitać, a doda: „Mój syn Ping-hong je mje nawučil.“ Smědžach nazhonić, kak so wnučki – 5 jich bě – narodžichu a wotroscechu.

Wothladanje maich bě dosć jednore. Mać je syćeše ze svojim mlokom, a bórže dostachu warjeny rajs. Mać nošeše dźěco při wšěm dźele na chribjeće. Hdyž běchu dźěci 5 do 6 lět stare, dyrbjachu wone te mjeńše nosyć a činjachu to z wulkej swěru a lubosću. Tež hdyž mać běhać wuknjachu, dyrbjachu wulke jim pomhać. Husto sym wobkedžbowała, zo dźěci skoro žane hrajki njemějachu. Snano někajke drjewjane klocki. Z pěskom – chiba z hlinu sej hrajkachu. Starše dźěci činjachu sej z mokreje hlíny přibohow, štož so jim husto dosć derje poradži. Tajkich přibohow wšak běchu widźeli w templju a na wšelkich městach w měsće. Druhdy so tež sta, zo so pohanske

Kunmingu, ale tež hižo w Yüki, móžeše rjany pisany płať dostać a krasnu židu. Na swjedženjach nošachu pisanu drastu – tež židžanu. Wšědnje wšak jenož samotkane modre płať.

Knjez a knjeni Wee, kotraž běštaj hižo tehdom w srěnich lětach, drje njebudžetaj wjace žiwaj, ale jeju dźěci a dźěcidźěci wěsće hišće. Was, kotřiž tutu moju rozprawu w domiznje čitaće, wutrobnje prošu, zo byšće so za nich modlili.

Jara wutrobnje Was strowi

Waša sotra Frieda Wjelic

List sotry Friedy Wjelic

Moji lubi čitarjo časopisa Pomhaj Boh!

To bě mi wulke wjeselo, zo móžach Wam ze swojej knižku „Tuž dži a připowědaj ewangelij“ něšto prajić wo swoim žiwjenju a swojej službje. Wutrobnje džak redaktorej časopisa za jeho swěrne přeložowanje!

Staršej sotry Friedy Wjelic

August Wjela 1852–1923

Marja rodž. Kaiserec z Bukojny pola Barta 1859–1950

dźěci k tutym hlinjanym přiboham modlachu. Tež z kamuškami sej dźěci hrajkachu, je tak abo hinak do hlíny sadžejo. Hewak pak njejsym wjele hrajkow widźala.

Do kóždeje swójby na wsy wšak slušeše buwol (Büffel) – zwjetša kruwa. Wšitcy ju lubowachu. Na polach woraše za rajs. Po puću sedžeše přeco něchtó na njej. Wšón hordy hladaše hólčec z wyšiny swojeje kruwy na nas dele, hdyž dyrbjachmy jemu z wuskeho puća na bok stupić. Tak widžu hišće džensa syna Weeping-hong na buwole sedžo. Pozdžišo kupi jemu nan mula (Maulesel), hdyž bě někak 18 lět stary. Swojeho mula přahaše do woza, zo by ludži a twory wozył. To bě rjana zastužba za njeho.

Štož bě dobra hospoza, ta pomhaše pjenjezy zaslužić ze zeleninu w zahrodže a z kurymi, za kotrež wšak tam njebě wjele ruma. Jejka nošeše žona 6–8 km daloko na wiki.

W najlepšej stwě měsješe knjeni Wee swoje krosno. Hdyž běše jej jenož někak možno, tam tkaješe – wšón płať za cyłu swójbu. Ani dowopisac njemóžu jeje wušiknosć. Bałma na polu hač do nitki džeše přez jeje ruce. Drastu zeić pomhaše jej šwalca. Mužojo a žony nošachu módr drastu. Płať so w městach módry barbješe. W provincialnym měsće

Rad chcu hišće doskončne slowo dodać. Wulce zwjeselilo mje je, zo sym wot Was tak wjele dobrego a posylnjowaceho připoznaća dostala. Ja wěm, zo so w mojej serbskej domiznje wjele pobožnych swěru za misionstwo modla. To běše tak za čas mojeho dźěcatstwa. Wěsće je so tež za mnje prosyło. Prošće a modlće so dale!

W Kubšicach sym w staršiskim domje rjane lěta dźěcatstwa měla. Ze sydrom dźěci běch ja pjate. Džakownje spominam na swojeju lubeju, pobožneju staršeju. Ze svojim dobrým příkladom staj nam pomhaloj na puću k Jězusej. Konfirměrowal je mje farar Krüger w Poršicach. Tež jemu sym džakowna. Po konfirmaciji chodžach do Poršic do kruha mlodych holcow, kotryž fararka nawjedowaše.

Hdyž so farar Krüger z wosadu rozhožnowaše, wón někak takle praješe: „Za dolhe lěta swojeje duchownskeje služby w Poršicach sym wjele holcow konfirměrowal a sym přeco Boha prosył, zo by tola znajmjeńša jedna do Jězusoweje služby jako diakonisa stupila. Ale nazhonił pak njejsym, zo by ani jedna sej tutu kročel zwěriła.“ To mje do wutroby trjechi, zo so prašach, hač njemóhla ja to być.

Wy budžeće moji swědcy ...

7. přinošk

Prokop Urban

Moto: Njebój so, wěr jeno! Mk. 5,36

Wjesoly čłowjek

Profesor Ota Wićaz bě zaso raz swojeho lubeho wučerja Jana Radysërba-Wjelu wopytał. Tak cyle bjez wosebiteje přičiny bě započatk septembra k njemu sej dojeł. Budyšin pokazowaše so w swojej polnej rjanosći. Lisćo pomału dostawaše swoju swjatočnu barbu rozžoňowanja. W zahradach kćejachu georginije. Tu a tam nošachu so w powětrje slěborne, něžne nitki starych babylěcŏw. Za nazymu wonješe – wonŏ pokoja a wědženja, zo mŏže přińć wotpočĩnk, kotryž budže dobry a derje zasłužený.

Knjez wučer Wjela steješe runje při woknje a hladaše won, ale Otu bě skomdźił. Won njebŏ so jeho dohladał, a hdyž bě do domu zastupił, njezaslyša ani jeho klinkanje při durjach. Wěžo bě doma „wowka“, žŏna knjeza wučerja, hibićiw a dosć inteligentna stara knjeni.

„Ach, knjez profesoro! To budže wjeselo za Jana. Skoro žadyn džen so njeminje, zo njeby na was spominał a wo was rečal.“

Knjez profesor zaklepa do duri, ale nječakaše ani na wotmołwu, ale zastupi hnydom, kaž njeby so swojeho knjeza wučerja dočakać mŏhl.

Hakle wotewrjenje duri wubudźi Radysërba-Wjelu z jeho mysłow. Won so wobroći, a hdyž so Wićaza dohlada, kotryž jeho wjesele a zdworliwje strowješe, so radostnje zasmja prajo:

„Lubje, jara lubje će witam, mŏj luby přečelo! To pak ći rjeknu: hdyž njeby mje Lubjenski sam na pačerjach wučil, tak bych sej zawěrnje myslil, zo mŏžu kuzlać. Wot ranja sebi předstajam, kak rjenje by bylo, hdy by ke mni přišoł. Nětk sym cyłu chwilu při woknje stał a sam při sebi rečach: „Hać drje přińdže, hać drje přińdže?“ No, a widžiš, ty tu sy! Nětk mi praj, hać njemŏžu skoro tak wjele kaž kuzlać?“

„Kuzlać? To wšak nic, knjez wučerjo. Wy pak sće zdaloko začuł, zo so mi po was styska. Mi so stajnje po was styska, hdyž so šula zaso započina. Přeco spominam na to, kak rjane běchu přenje hodžiny po prŏzdnicach, kajke rjane wěcki mjeješe za nas přiřadowane, stajnje mjeješe za nas nŏwu, cyle nowu baseň. A kak wjele smy přeni džen spěwali. To běše tajki rjany započatk!“

„Ja teŏ rady na to spominam. Hnydom bych zaso šŏl wučić. Woni wšak mje wjace měć nochcedža. Ja sym dosć stary. Njeplechi!“ Při tym pak so wusmj a.

„Ale, Jano“, rjekny porokujo Wjelina, „čehodla nje-rjeknješ knjezej profesorej, zo by so sydnył? – Posydńće so, knjez profesoro“, wobroći so na Wićaza sama.

„Prawje maš, maći – mam pak za to wažnu přičinu.“ Chutne woblčo chcyše činić, ale prawje so jemu to nje-poradzi, přetož woći běštej polnej směcha. Won pokašlowa a z wysokim hŏsŏm – kaž knjez wučer – so na njeho wobroći:

„Wićazo, Wićazo, pozdže sće přišoł. Wot ranja hižom na was čakam. Najradšo bych was do rŏžka stajił. To sebi spomjatkujće.“

„Prošu was, ženje wjac to njesčinju!“ doda smějicy Wjelowy šuler. Knjeni wučerka nygny z hŏwu. Wona wšak znaješe swojeho muža a teŏ profesora Wićaza. Wobeju mjeješe lubo.

Sydnyštaj so a daštaj so do chŏšćenkow, kotrež bě jimaj Wjelina přinjesla. Wo wšem mŏžnym sebi powě-

daštaj. Radysërba-Wjela bě poľny prašenjow. Wšitko chcyše wědžeć – wo Otowych wuspěchach a njewuspěchach, wo jeho bolosćach a radosćach, wo jeho planach, a njech běchu teŏ hišće w dalokim přichodže a hišće nic jasne wutworjene. Knjez wučer wšak wědžeše wo Otowym dušnym a duchownym wojowanju. Wŏn znaješe jeho dobyća a jeho poražki. Wšo wo nim wědžeše.

To běchu přeco doľhe, jara doľhe rozmoľwy polne chutnosće, polne dowěry, polne přečelstwa a lubosće na wobemaj bokomaj. A tola so teŏ husto hromadže wutrobne smještaj. Teŏ nětkle bě tomu tak.

Wićaz wobroći so na Wjelu: „Knjez wučerjo, prajće mi, kak to přińdže, zo su pola was tak čmowe wěcy nadobŏ jasne, jara čězke wěcy lochke, zo namakaće pruhi radosće teŏ tam, hdež je poprawom wšo tak zrudne?“

Basnik Radysërba-Wjela, kotrehož dary je Handrij Zejler pomhał wuwivać, přemyslowaše a rozwažowaše a hakle po cyłej chwilce rjekny čicho:

„Wěš, Oto, ja kruće a nutrnje wěrju do Chrystusa. Ja wěrju wšo to, štož je wŏn čłowjekŏ wučil. Wěrjacy čłowjek je stajnje teŏ wjesoly. To wŏbswědča z tym, zo so ničeho njeboji, hdyž ma Boha na swojej stronje. Wjeselosć je swědčenje! To sej spomjatkuj, hołće!“

SERBSKI · CYRKOŦINSKI DŽEŦ

W Minakale – 16. a 17. junija 1979

Sobotu w 15.00 hodž. zhromadźizna na farje.

Njedzelu w 9.30 hodž. swjedženske kemše. Předować budže farar Siegfried Albert-Hrodziščanski.

Za zhromadny wobjed přinjesće sej nož, widlićki a lžicu sobu a za kofej nopašk.

Po wobjedže budže zaso wjesola bjesada na farskej zahrodže. Z hŏwnej zhromadźizny w božim domje skŏnčimy wokoľo 16 hodž.

Z busom mŏžeće do Minakala dojeć:

z Budyšina 8.10 hodž. přez Lutobč

a wrŏće z Minakala 17.09 hodž.

přez Wulku Dubrawu

Z Bukečanskeje wosady pojedže bus:

Rachlow 8.20 hodž.

Mješicy 8.25 hodž.

Bucecy 8.30 hodž.

Trjebjenca 8.35 hodž.

Kubšicy 8.40 hodž.

Bošecy 8.45 hodž.

Budyšin 8.55 hodž.

(na Drjewowŏch wikach)

Wrŏće po samsnym puću z Minakala w 17.00 hodž.

Tuž přińdže z wjesolej wutrobu!

Lubje Was přeprŏjuje

farar Gerat Lazar-Bukečanski

Wjele žoňowanja w tamnym času je nam teŏ farar Rŏseberg dal. Naj-sylńiši nastŏrk pak dŏstach, kaž hižo w swojej knize pisach, při ložu swojeje sotry Hany, kotraž bŏrže po mojej konfirmaciji zemře. Polne swěťlosće bě fejne mřeće a zawostaji jasne swěťlo we mni. To bě wŏsrjedz přenjeje swěťoweje wŏjny. – Teŏ za mnje bě to tehdom čekki čas. Moji bratŏa běchu we wŏjnje. Ze swojimaj staršimaj hromadže nazhoňich tehdom wjele zrudŏby a bolosćow.

Znowa sebi přejach, zo bych mŏhla diakonisa być, derje wědžo, što to reka. 5. apryla 1921 zastupich do doma diakonisow w Elbingerŏdže. Po krŏtkim wukublanju tam přińdžež do

Berlina, zo bych tam služby sotry nawuknyla. Lěto pozdžišo wobstach statny eksamen. Na to dźělach w ewangelskej chorowni w Bochumje we Westfalskej. 1924 hać do 1926 běch wosadna sotra. Rjane nadawki bě mi Bŏh dowěril! Wŏsrjedz tuteje wjesoleje služby powŏla mje Bŏh do zwonkowneho misionstwa – do Chinj. Skoro sama nochcyh tomu wěrić a so bojach, z wjednistwom našeho domu wo tym rečec. Tehdom nazhoňich, zo mŏžeš skradžu swoje potajnstwa z Bohom měć. Je-li to boža wŏda, tak budže WŏN puće a mŏžnoty wědžeć, byrnjež njeby nikomu ničo prajiła. A zawěrnje, list našeje wyšeje sotry dońdže, w kotrymž so mje pra-

šeše, hać so nječuju powŏlana do Chinj hić. Wona by to za dobre mēla. – Tak nas Bŏh Knjez wjedže!

Wukubtanje za misionsku službu dŏstach w Bađ Liebenzell. W Londonje hišće něšto časa přebywach, a potom mje ze 4 druhimi sotrami wuzoňnowachu za službu w Chinje.

Z tym běch nastupila nowy puć. 28. septembra 1928 – loni před 50 lětami – stupichmy w Genua (Italska) do łŏdže, zo bychmy so podali na daloku jězbu do Chinj. Pječ njedžel traješe, doniž njeběchmy w Shanghai – w centrali našeho misionstwa. W dalokej cuzdje bě tam za nas kusk domizny.

Štož sym pozdžišo na misioniskim

polu nazonila, sym spytala w swojej knižce wopisać. — To drje njeběchu žane wulke skutki. Hdyž pak so nětk moje žiwjenje ke kónceji bliži, steju husto z chwalenjom před swojim njebjeskim Wótcom. Wšitko bě njezastužena hnada! WÓN da mi z Chiny so dom wrócić, zo móžach hišće raz 21 lět na nowym misioniskim polu dželać w rjanym Taunusu mjez chorými na čuwy. Cyle hinaša služba hač mjez pohanami a křesćanami w Chinje. Tutech zaduželowanych čłowjekow, kotřiž žanoho puća wjace njewidžachu a so z čežkimi myslimi bédžachu, tróštować a z nimi čerpeć, bě mi wulki a swjaty nadawk.

Nětko sym tu žiwa na wuměnknu našeho diakoniskeho domu. Wjele korespondency mam hišće wobstarać, wosebje dušepastyrškeho razu. KNJEZ mje njeje hišće ze swojeje služby pušćil. Moje žiwjenje drje njebě lochke a tež nic z runym pućom, ale bohate a rjane běše w službje do by w a r s k e h o K n j e z a .

Hišće raz Was wšitkich strowi Was poručuju milosći našeho njebjeskeho Wótca Waša sotra Frieda Wjelic.

My so Wam, čescěna, luba sotra Frieda, wutrobnje džakujemy za wšo duchowne posylnjenje, kotřež smy bohaće čerpali z Wašich nazonjenjow w knjezowej službje. Přez dvě léce nimale běchu nam Waše přinoški najwážniši wobzah našeho časopisa. Pola nas hrozy strach, zo zahoritost za zwonkowne misionstwo woliwknje. Cyle wěsće je so nětko ličba pobožnych modlerjow powjetšila, kotřiž Boha Knjeza proša, zo by pohanam zeschadžalo zbóžne swětlo ewangelija.

Za Was pak prosymy, zo by Bóh Wam dale spožčil čelnu a duchownu čilosć, zo byšće móhla hišće wjele potřebnych ertnje a pisomnje tróštować a we wěrje posylnjeć.

W mjenje wšitkich čitarjow strowi Was, lubu Serbowku, Waš Wam wutrobnje džakowny redaktor Pomhaj Bóh.

Nalětnje schadžowanje synody

Tuto schadžowanje wočakowachu ze sylnje napjatostu. Wulka ličba hosći (130) to dopokaza. Tema rekaše: Cyrkej a jeje skupiny — cyrkwinske skupiny a jich cyrkej.

Wo tym jednać bě nuzne, hižo dla Falkensteina, hdžež bě so farar na kemšach před wołtarjom spalił. Krajnomłodžinski farar Kreß zaběraše so w swojim referaće ze zasadnym prašenjom: Kak daloko smy sebi wědomi, zo słušamy hromadže do jedneje cyrkwe, a mamy přeswědčnje, zo tutu jednu cyrkej trjebamy? Problem je po mojim zdaću, zo su wšelke formy pobožnosće dowjedle do wutworjenja wšelakorych skupin w cyrkwi, kaž na příklad Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo, Ludowe misionstwo, Młoda wosada, Cyrkwinski kongres. Strach w tym wobsteji, zo su tute skupiny same za se bje a su so wědžo abo njewědžo cyrkwe zdalili. Na tuto chutne prašenje so tež w blidowej diskusiji žana prawa wotmołwa njenamaka.

Dalši dyk našich wuradžowanjow bě zakoň w cyrkwinskih wokrjesach. Štož bě so před 25 lětami postajiło, je so jako njedosahace wopokazało. Po nowym zakonju dostanu wokresne synody wjace prawow, zo by mjez wosadami přiběrała z hromadna zamolwitosć.

Třeći dyk našeje synody bě poručenje Eisenachskeje z hromadžizny delegatow z kónca januara 1979. Kaž wy, lubi čitarjo, wěsće, mamy dotal w NDR tři cyrkwinske powšitkowne gremije:

Zwjazk ewangelskich cyrkwow w NDR

Zjednoćene ew.-luth. cyrkwe Cyrkej staro-pruskeje unije.

Wot tutech třoch gremijow běchu w Eisenachu delegaća, zo bychu wuradžowali, kak móhle so cyrkwinske naležnosće w našeje republice jednorišo a tuššo rjadować. Wjele so wo tym řeči porokuju, přihłosuju, nowe mysle přidawajo. Přerňa kročel bě so 1973 činiła z připóznaćom z hromadneho předowanja a wužiwanja božeho wotkazanja. Dla dalších kročel budže so dyrbeć hišće něšto lět jednać.

Znutřkowne misionstwo poda wobšěrnú rozprawu — 43 stron dołhu. Z wulkej swěru a woporniwosću stara so 1600 pomocnikow wo starych, chorych a hubjenych. To ma so z připóznać.

Runje tak nas z džakom napjelni powěsć, zo su so cyrkwinske dawki loni derje nazběrale.

Synoda měješe so ze 40 dopisami zaběrać. Kóždy wosadny móže so z prašenjemi, skóřžbami a dobrymi namjetami na synodu wobročić a smě wěsty być, zo budže jeho dopis z wulkej swěru wobdžěłany. Mnozy hosćo postrowichu synodu w mjenje druhich cyrkwjow, tež wukrajnych z Pólskeje, z Čěskosłowakskeje a Danskeje.

W měrcu bě naš kněz krajny biskop dr. Hempel swoje pjećdžesaćiny swjećił. Na jeho narodniny bě synoda na hódne wašnje spomínala.

Kurt Hładki (Lattke), serbski synodala

Z wosadow

Budyšin-Pětrowska wosada: Njedzela, 29. 4. 1979, (Misericordias Domini) rozžoňowaše so Budyski superintendent Gottfried Arnold ze swojeje wosadu a čylej Budyskej eforiji. Wulka wosada pjelnješe popołdnu w 14 hodž. Marja-Marćinu cyrkej. Po předowanju wotchadžaceho superintendenta podžakowa so jemu wyši krajnocyrkwinski radźičel za jeho 40lětnu swěrnú službu w cyrkwi. — Při bjesadze we wosadnym domje na Hornčerskej hasy so na hnujace wašnje we wjele řečach wupraji superintendentej Arnołdej čescownosć a džakownosć. Tež serbski superintendent so jemu podžakowa za dobru kolegialnosć.

Hrodžišćo: Kaž kóžde lěto, tak swjecachmy tež lětsa bołmoněku konfirmaciju. Ale tutón raz běše to něšto wosebiteho, dokelž bě so Kotečanska wosada ze swojeje konfirma-

ciju nam prizamknyła. Přičina toho běše, zo je přez smjerc Wósporskeho fararja Wiedmera w zašłym léce farske městno njewobsadžene. Duchowni wokolnych wosadow drje spytaja we Wosporku a w Kotecach pomhać, ale při konfirmaciji to njeběše možno. Tak wobzamkny Kotečanska wosada, konfirmaciju z nami hromadže swjećić. Hrodžišćanski farar postrowi na započatku božeye služby wobě wosadže. Epistolu wučita lektor z Kotec a scenje lektor z Hrodžišćanskeje wosady. Pozawnski chór našeje wosady, w kotrymž truchwilo tež někotři z Kotec sobu hraju, wupyšili swjedžen na dostojne wašnje. Byrnjež je so nam tuta z hromadnosć lubiła, nadžijamy so, zo móže klětu Kotečanska wosada konfirmaciju zaso w swojim rjanym božim domje swjećić.

Serbske bože služby w juniju 1979

3. 6. — 1. dzeń swjatkow

Budestecy 14 hodž. kemše (farar Cyril Pjech)
Bukeycy 8.30 hodž. kemše (farar Gerat Lazar)

4. 6. — 2. dzeń swjatkow

Budyšin-Michałska 9 hodž. kemše (farar Pawoł Albert)
Klukš 8.30 hodž. kemše z božim wotkazanjom (sup. Wirth)
Njeswaćidło 8.30 hodž. kemše (farar Feustel-Minakalski)
Połpica 10 hodž. kemše z božim wotkazanjom (sup. Wirth)
Rakecy 8.30 hodž. kemše (farar Gerat Lazar-Bukečanski)
Hrodžišćo 8.30 hodž. kemše (farar Siegfried Albert)

17. 6. — 1. njedzela po Swjatej trojicy

Minakał 9.30 hodž. swjedženske kemše Serbskeho cyrkwinskeho dnja (farar Siegfried Albert-Hrodžišćanski)

24. 6. — swjedžen swj. Jana

Huska 14 hodž. kemše z božim wotkazanjom (sup. Wirth)

1. 7. — 3. njedzela po Swjatej trojicy

Budyšin-Michałska 9 hodž. kemše (farar Cyril Pjech)
Budestecy 14 hodž. kemše z božim wotkazanjom (sup. Wirth)
Hrodžišćo 8.30 hodž. kemše (farar Siegfried Albert)

Redaktorstwo našeho časopisa přewozmjzje z 1. julijom 1979 farar Cyril Pjech; napismo: Pfarrer Cyrill Pech, 84 Riesa 11, Windmühlenstr. 17; ekspedycja: farar Gerat Lazar-Bukečanski. Jemu ma so přeměnenje ličby wotebėrarjow wozjewić.

Čisło bankoweho konta wostanje: 4962 — 30 — 110

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkroč za mėsac z ličencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamolwity redaktor: Serbski superintendent na wušt. Gerhard Wirth w Budyšinje-Trěłanach. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, čisćerňa Domowiny w Budyšinje (III-4-9-744)